

Bölüm 13

İp ve ticarete izlenecek ilkeler

²⁹Tuttuğu işi başarıyla yapanı görüyor musun?
O, sıradan kişilerin değil, kralların önünde duracak. (22:29)

İp	sayfa 149
Tembellik	sayfa 151
İp uğrapıyla ilgili ilkeler	sayfa 154
Finans ilişkileri	sayfa 156

I. Yp, insanın bedensel gereksinimlerini karşılayan zorunluluktur.

16:26 ²⁶Emekçinin iştahı onu verimli kılar;
Boğazı kendisini sürekli etkiler.

28:19 ¹⁹Toprağını işleyen insanın yeterli ekmeği vardır;
Boş uğraşlar ardından giden yoksullukla boğuşacak.

12:11 ¹¹Toprağını işleyen insanın yeterli ekmeği vardır;
Boş uğraşlar ardından giden sağduyudan yoksundur.

II. İyi işçi yapıcı ve sadıktır.

A. Görevlerini tasarlar ve düzenler.

24:27 ²⁷Önce dışarıdaki işi hazırla,
Tarlada yapılması gerekeni bütünle;
Sonunda da evini bakımını düzenle.

B. Çalışkan ve vicdanla davranandır.

10:4 ⁴Aylak el yoksulluk getirir;
Çalışkanın eli refah oluşturur.

21:5 ⁵Çalışkanın kafası kesenkes bollukta odaklanır;
Öte yandan ivedilikle iş yürüten, yoksulluğun içine yuvarlanır.

C. Üsttekilere sadıktır.

25:13 ¹³Biçim döneminde kar serinliği nasılsa,
Güvenilir ulak da kendisini gönderenlere öyledir:
Baştakilerin ruhunu canlandırır. ◊

13:17 ¹⁷Tanrısaymaz ulak kendisini belada bulur, ◊
Ama sadık haberci şifa getirir.

Ç. İpini verilen vakitte sonuçlar.

10:5 ⁵Yazın devşiren oğul akıllıdır;
Ama biçim döneminde uyuyan oğul utanç getirir.

III. İyi bir ev bayanievinde tüm gücüyle çalışır.

A. Düzenli ve ustalıklı yolda çalışır.

31:27 ²⁷Gözlerini ev halkının yaşantısında odaklar;
Önünde haylazlığın sözü bile konu edilmez.

31:13 ¹³Yünle ketenledir ilgisi;
Onları seçerek canı gönülden işe koyulmakta.

31:14 ¹⁴Yüklü gemileri andırır çabası;
Evinin nevalesini taa iraklardan getirip düzer.

31:19 ¹⁹Ellerini örekeye yapıştırır,
Avuçlarını iği işletmeye kullanır.

31:22 ²²Yatak örtülerini kendisi dokur;
Sırtındaki giysiler ince ketenden erguvandır.

B. Çalışma saatleri uzundur.

31:15 ¹⁵Tan ağarmadan kalkar;
Aile üyelerini doyurur, hizmetçilere görevlerini bölüştürür.

31:17 ¹⁷Görevlerini fiziksel gücüyle destekler;
Pazılarının işlerliğiyle işini bütünler,

31:18 ¹⁸Alışverişlerini başarıyla noktalar;
Geceleyin lambası hiç dinmeyen çabasını kanıtlar

C. İpinde ve ticaret ilişkilerinde akıllılıkla davranır.

31:16 ¹⁶Sağa sola bakarak düşünür, belirli bir tarlayı göze kestirir;
Ellerinin emeğiyle satın aldığı bağı değerlendirir.

31:24 ²⁴Ketenden dokuduğu giysileri dikip piyasaya sürer;
Tüccarlara kemerler yetiştirir.

Ç. Yaptığı ip için onur kazanır.

31:31 ³¹Uğraşlarının ürününe bakarak ona saygı gösterin;
Kentın kapılarında kendi işleri ona övgüler getirsin.

IV. İyi bir işçi ödüllendirilecektir.

A. İşinin ürününden yararlanacak.

14:23 ²³Her emeğin karşılığı kazançtır,
Ama bol keseden söyleyen
yoksulluktan başka bir şey beklemesin.

13:11 ¹¹Tez elden varlığa konan onu yitirir,
Buna karşı azar azar toplayan eldekini artırır.

B. İşinde ilerleyecek ve yaptıklarıyla övülecek.

22:29 ²⁹Tuttuğu işi başarıyla yapanı görüyor musun?
O, sıradan kişilerin değil, kralların önünde duracak.

12:24 ²⁴Çalışkanların eli egemen olur;
Haylaz insan angarya işte kullanılır.

17:2 ²Sağduyulu köle düş kırıklığı oluşturan oğula egemenlik eder;
Hem de kardeşler arasında mirasa konar.

27:18 ¹⁸İncir ağacının bakımıyla ilgilenen onun ürününü yer;
Efendisinin yararına dikkat eden onurlandırılır.

C. Emeğinin ürününü toplayacak.

10:16 ¹⁶Doğrunun emeği yaşam yolunu çizer,
Öte yandan kötünün geliri günahlılık göstergesidir.

13:4 ⁴Tembelin canı hep çeker ama hiçbir şey bulamaz.
Öte yandan çalışkanın canı bollukla doyurulur.

Tembellik

I. Tembel insanın özellikleri

A. Başarı tutkusu yoktur.

26:14 ¹⁴Kapı menteşeleri üzerinde dönercesine,
Aylak da yatağında öyle döner.

26:15 ¹⁵Aylak elini sahana daldırır;
Ne yazık, onu ağızına götürmeyi hesaba katmaz.

19:24 ²⁴Aylak insan sahana elini daldırır,
Daha sonra onu ağzına eriştirmez.

B. Kaynakların hacar ve gizil gücünü (potansyel) savurur.

18:9 ⁹İřini askıda bırakan har vurup harman savuranın kardeşidir.

12:27 ²⁷Aylak insan tuttuđu avı piřirmez,
Ama çalışkan insan bol ürün toplar.

24:30 ³⁰Haylazın tarlasından geçtim;
Kavramsız bireyin de bağından,

24:31 ³¹Baktım, her yan dikenlerle örtülü,
Sađ sol ısırganlarla dolu,
Duvarın taşlarıysa sağa sola serpili.

24:32 ³²Gördüklerime durdum düşündüm;
Bir ders edindim.

24:33 ³³Biraz uyku biraz kestirme,
İstirahat için biraz da kolları kavuşturma.

24:34 ³⁴Bu durumda yoksulluk kabadayı gibi üzerine çökecek,
Gereksinim de bir saldırganı andırıracasına..

C. Durağanlığına özür bulur.

20:4 ⁴Haylaz birey güzün çift sürmez,
Biçim döneminde ürün bekler;
Ama nerede yeşeren umut?

26:16 ¹⁶Aylak kendi gözünde,
Akılıca yanıt veren yedi kişiden daha bilgedir.

26:13 ¹³Haylaz insan, “Yol üzerinde aslan var;
Sokaklarda aslan serbest dolaşıyor” der.

22:13 ¹³Üşengenin kuruntusu dışarıda aslan var,
Yerimden kıpırdarsam öldürülürüm işkilinde odaklanır.

Ç. Başkalarının ümidini kırar ve onları sinirlendirir.

10:26 ²⁶Dişlere sirke gözlere duman neyse,
Aylak aylak dolaşan ulak da efendisine odur.

II. Tembelliðin sonuçları

A. Tembel insan bekleyişlerine kavuşamaz.

13:4 ⁴Tembelin canı hep çeker ama hiçbir şey bulamaz.
Öte yandan çalışkanın canı bollukla doyurulur.

21:25 ²⁵Haylazın kovalayışı kendisine ölümdür;
Çünkü onun elleri çalışmaktan beri durur.

21:26 ²⁶Hesapsız kişi gün boyu isteklerini sıralar;
Öte yandan doğru kişi elini uzatarak hep verir.

B. Açlıkta ve yoksullukta yapayacak.

19:15 ¹⁵Aylaklık uyuşukluk oluşturur;
Üşengen insan eninde sonunda aç kalır.

20:13 ¹³Uykucu olmayasın, kendini yoksullukta bulursun;
Aç gözlerini, bollukla doyurulursun.

C. Yapamay güçlüklerle dolar.

15:19 ¹⁹Haylazın yolu dikenlerle kaplı çit gibidir;
Ama doğrularınki arızasız yol benzeridir.

Ç. Daima altta kalacak.

12:24 ²⁴Çalışkanların eli egemen olur;
Haylaz insan angarya işte kullanılır.

III. Tembel insan! Karıncadan ders al!

6:6 ⁶Ey haylaz, karıncaya git, Onun yollarını araştıır ve bilge ol.

6:7 ⁷Başında hükümrân, bir başkan ve komutan bulunmazken.

6:8 ⁸Yaz aylarından yiyeceğini istifler,
Harman döneminde yiyeceğini biriktirir.

6:9 ⁹Ne vakte dek yatacaksın, ey haylaz!
Uykundan ne zaman uyanıp kalkacaksın?◊

6:10 ¹⁰Azıcık uyku, bir kestirmelik göz kapatma,
Dalıp gitmeye bir süre kol kavuşturma.

6:11 ¹¹Derken, yoksulluk yaşamına aylak aylak dolaşırcasına gelecek,
Gereksinim de bir saldırgan gibi.

İp uđrapýyla ilgili ilkeler

I. İp aleminde dürüst ol.

A. Dürüstlüđünü koru.

11:3 ³Doğruların bütünlüğü onlara yöntemdir,
Ama çarpıklar kendi akılsızlıklarıyla mahvolur.

28:6 ⁶Yoksulluk, öte yandan da erdeme bağıllık,
Varlıklıyken yolsuzluğa tutsaklıktan bin kat yeğdir.

B. Bütün uđraplarında doğru ve kusursuz ol.

16:11 ¹¹Hakkı koruyan terazi ve adaleti gözeten baskül RAB'bindir;
Torbadaki ağırlık taşları O'nu ilgilendirir.

11:1 ¹Yanılıcı terazi RAB'bin önünde tiksinti oluşturur;
Buna karşı doğru tartı RAB'be hoşnutluk getirir.

20:23 ²³Tartıda başka başka ağırlık RAB'be iğrençliktir;
Düzmece terazi O'nun gözünde tiksindiricidir.

20:10 ¹⁰Yok tartıda yok ölçüde çifte standart,
Her ikisi de RAB'be iğrençtir.

C. Tanrı'ya saygısız olmayanların yöntemlerini uygulama.

3:31 ³¹Kaba kuvvete verilene imrenme,
Onun izlerinde yürümeyi yeğleme.

3:32 ³²Çünkü çarpık insan RAB'be bir tiksintidir;
Öte yandan dürüst insan RAB'bin güvenilenidir.

Ç. Yolsuz insanlarla ilişki kurma.

29:24 ²⁴Hırsızın ortağı kendisinin düşmanıdır;
Lanet altında yaşar, baklayı ağızından çıkaramaz.

D. Rüşvet vermekten ve almaktan sakın.

1. Rüşvet belirli işleri sonuçlayabilir.

17:8 ⁸Rüşvet indiren tılsımmış gibi bir işi yürüttüğüne şaşar;
Hangi yönü tutarsa başarı kesin.

18:16 ¹⁶Armağan onu verenin kapısını açar
Ve kişiyi önemli bireylerin katına koyar.

21:14 ¹⁴Gizlilikte verilen armağan öfkeyi yatıştırır;
Koyna sokulan rüşvet de aşırı kızgınlığı..

2. Ama yapam yöntemini ve adaleti baltalar.

17:23 ²³Kötü insan el altından rüşvet kabul eder,
Böylelikle adaletin işlerliğini köstekler.

29:4 ⁴Kral adaletle ülkesine denge getirir;
Öte yandan yolsuzluk ağında yakalanan
onu yıkıma götürür.

II. Önemli kararlar için sağlıklı danışmaya baş vur.

A. Akıllı ve adaletli danışmayı ara.

1:5 ⁵Bilgili olan da dinlesin ve sağduyuda gelişsin.
Anlayışlı insan yaşamsal bilgi edinsin.

20:18 ¹⁸Sağlıklı planlar sağlam danışmayla tümlenir;
Sağduyulu öğüt uyarınca atılasın savaşa.

15:22 ²²Danışman bulunmayan yerde tasarılar boşa gider,
Ama danışman bolluğunda başarı kesinleşir.

B. Tanrı'nın buyruğuna karşı gelen danışmayı geri çevir.

19:27 ²⁷Evladım, uyarıları kulak ardı edersen,
Bilgi ile yüklü sözleri tepersin.

12:5 ⁵Doğrunun düşünceleri hakka dayanır;
Kötülerin danışmanlığı kaygan patikalara yöneltir.

III. Satın almakta ve satmakta dikkatli ve adaletli davran.

A. Ne satın aldığın ya da ne sattığın değerini tanı.

20:14 ¹⁴Satın alan satana, "Tongaya bastım, ama neyse" der;
Sonra da gider, "Kelepire kondum" diye övünür!

B. Müşterilerle anlayıplı ve adaletli ol.

11:26 ²⁶İnsanlar tahıl istifleyeni lanetler,
Ama tahılını piyasaya çıkaranın başına kutluluk gelir.

IV. Bir iş veren olarak anlayıplı ve adaletli ol.

A. Kime iş verdiğini ve hangi önemli işe atadığın iyice düşün.

26:6 ⁶Akılsız bir göreve salan
Kendi ayaklarını keser, zararını da çeker.

10:26 ²⁶Dişlere sirke gözlere duman neyse,
Aylak aylak dolaşan ulak da efendisine odur.

20:6 ⁶Sadakatini ilan edenlerin sayısı çoktur;
Ama güvenilir kişiyi kim bulabilir?

B. Emekçilerine karş iyi yürekli ve tutarlı ol.

29:21 ²¹Uşasını küçük yaştan şımartan,
Sonunda onu mirasçılar arasında bulur.

C. Emekçilerini etkin biçimde düzeltmeyi öğren.

29:19 ¹⁹Uşak kupkuru sözlerle disiplin bilmez,
Dediklerini anlar ama onlara önem vermez.

Finans ilişkileri

I. Belirli zorunlulukları gecikmeden tütle.

3:27 ²⁷İyilik yaraşanlardan iyiliğini geri tutma;
Elinden geleni yap.

3:28 ²⁸Gücün yetiyorsa arkadaşına,
"Şimdi git, yeniden gel, yarın vereceğim" deme.

II. Borçlanma alıpkısından ve rizikolarından sakın.

22:7 ⁷Varlıklı birey yoksulun üzerinde egemenliğini kurar;
Borç alan da borç verenin kölesi olur.

III. Kefil olmaktan beri dur.

A. Başka birinin borcunu üstlenme.

22:26 ²⁶Güvence verenlerden biri de sen olma;
Bir borca karşı kefaleti üstlenme.

22:27 ²⁷Ödeyemezsen, dikkat et;
Altından döşegini de alırlar.

11:15 ¹⁵Yabancıya kefil olan acısını çeker;
Kefilliğe rest çeken rahat uyku uyur.

17:18 ¹⁸Akılsız birey ant içerek rehin verir;
Hem de komşusunun önünde kefilliği üstlenir.

B. Borç üstlenmelerinden tüm varlığınıyla sıyrılm.

6:1 ¹Evladım, eğer komşuna kefil oldunsa,
Eğer yabancıya yükümlülükle bağlandınsa,

6:2 ²Kendi ağzının sözleriyle tuzağa düştünse,
Ağzının vaadiyle tutulduysa,

6:3 ³Evladım, kendini kurtarmak için ne edeceğini sana söyleyeyim;
Çünkü komşunun eline düştün! Toparlan,
Git komşunun önünde alçal, ona yalvar yakar.

6:4 ⁴Gözlerine uyku girmesin, Göz kapakların örtülmesin.

6:5 ⁵Ceylan elden kaçarak gidercesine kurtul.
Tuzak kuranın elinden kuşun çırpınarak uçması gibi..

C. Başkasının borcuna karşılık teminat sağla.

20:16 ¹⁶Üstünkörü tanışıklığı olana
kefillik vaadinde bulunanın giysisini al;
Tümünden yabancı olana güvence verenin nesi varsa ona el koy!

27:13 ¹³Üstünkörü tanışıklığı olana
kefillik vaadinde bulunanın giysisini al;
Tümden yabancı olana güvence verenin nesi varsa al!

IV. Aþýfaizle borç verme.

28:8 ⁸Faiz ve tefecilik yoluyla para istifleyen,
Kazancını yoksullar doğrultusunda sevecene bırakır.